

MARIBORSKI

VEČERNIK

„JUTRA“

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Nacistična vstaja likvidirana

Izjava vstaša o vstaji - Konec bojev na Koroškem - V Varaždinu
Zrtve - Vstaja in koroški Slovenci - Izza kulis vlade
Dollfussova morilca pred sodniki

Izjave enega voditeljev
koroških vstašev

DRAVOGRAD, 31. julija. Vaš poročevalec se je razgovarjal z nekim voditeljem zadnjih hitlerjevskih upornikov na Koroškem in se zanimal zlasti za vprašanje, kako je upor nastal in potekel. Voditelj je najprej odločno zavrnil, da bi bilo povelje za vstajo dano iz Nemčije, kakor tudi to, da bi bilo od tam naročeno boje ustaviti. Vse to širijo po njegovem zatrdilu nalašč z Dunaja in po nasvetih fašistov. Narodnosocialistično gibanje v Avstriji je sicer ideološko istovetno z onim v Nemčiji, je pa vendar docela samostojno. Končni ideal je seveda združitev Avstrije z Nemčijo, toda ta cilj ni bil glavalna sila odpora proti sedanjemu režimu in vstaji. Vsa akcija se je vodila docela iz avstrijskih notranjih vzrokov. Večina avstrijskega prebivalstva je proti režimu, zlasti pa obsoja to, da se je popolnoma vdal na milost in nemilost fašizmu. V takih razmerah je nastal odpor prebivalstva, pa ne samo hitlerjevskega, ampak tudi marksističnega in drugega, ki ne pripada režimski skupini. Boj se vodi za nemško Avstrijo in proti odvisnosti od nemških tujcev.

PRIČETEK IN RAZVOJ VSTAJE.

Revolucija narodnih socialistov se je po izjavi tega voditelja pripravljala že več časa, vendar za poznejši termin. Priprave zato še niso bile gotove, ko so se na Dunaju zgodili snani dogodki. Naročilo, naj se vstaja prične, je bilo zato izdano šele po umoru Dollfussa, ponekod pa šele dan pozneje. Zaradi tega ni bilo nobene enotnosti. V vsaki deželi so se pričeli boriti zase. Ponekod so zasedli takoj urade, razorožili varnostne organe in postali gospodarji položaja, drugod pa se to ni posrečilo. Na Koroškem so imeli vstaši mnogo sreče in uspehov. Skoraj vsa Koroška in vzhodna Tirolska (ob izviru Drave) je bila v njihovih rokah in vladne čete po izjavi tega voditelja ne bi bile ničesar opravile, če jim Italija ne bi bila dovolila prehod čez Brenner na južnovzhodno koroško mejo. Tako so te čete napadle vstaše za hrbtom in presekale Koroško na dva dela. En del vstašev se je nato umikal proti izviru Drave, drugi pa proti Pliberku in Labudu, odnosno proti jugoslovanski meji pri Libelčah. Ko so uvideli, da je na ta način vsaka zmaga nemogoča, so se pričeli umikati večinoma brez boja ali le z malimi praskami. Ukaz za umik jim je poslalo njihovo deželno vodstvo, ne pa kakšno iz Nemčije.

VSE PREBIVALSTVO OBOROŽENO

Dasi je bilo tako malo večjih spopadov, je število žrtev vendarle na obeh straneh precejšnje. Ponekod so se pri družile vstaji cele vasi, tako, da so sedaj zaradi bega v Jugoslavijo ostale skoraj brez moških. S Koroškega je pobegnilo sedaj zaradi vstaje zelo veliko Nemcev, ki žive naseljeni med Slovenci, zlasti onih, ki so se priselili iz Nemčije, med begunci pa je tudi

nekaj »Nemcem prijaznih« koroških Slovencev. Orožje so imeli pripravljeno že več časa. Sploh je po izjavi tega voditelja v Avstriji vse oboroženo. Heimwehrovci in člane Sturmsharen je oborožila vlada, narodni socialisti in marksisti so se pa oborožili sami, večinoma že tedaj, ko še ni bilo v Avstriji pofašistene diktature. Sploh menda v Evropi ni države, kjer bi bilo civilno prebivalstvo tako oboroženo, in to celo s strojinami, kakor je v Avstriji. Vendar je ostalo orožje skrito tudi še sedaj in so te zaloge zadosti velike za nove akcije. Imenovani voditelj je namreč odkrito izjavil, da narodni socialisti tudi sedaj ne bodo opustili svoje akcije, marveč jo bodo nadaljevali in pripravljali novo vstajo, in to tako dolgo, dokler ne bodo uspeli.

Konec na Koroškem

DRAVOGRAD, 31. julija. Zadnji koroški uporniki, ki so se držali v zakopih med našo mejo pri Libelčah in Labudu, so se ob prihodu redne vojske, ki je bila opremljena tudi z oklopnimi avtomobili in topovi, včeraj popoldne pričeli umikati na našo stran. V strujenih vrstah s puškami na ramah, ali pa na avtobusih, tovornih in drugih avtomobilih ter motornih kolesih, je prispelo k nam 324 narodnih socialistov. Vseh motornih vozil so imeli 20. Vodili so jih večinoma šoferji, ki so jih vstaji nasilno mobilizirali in odvedli s seboj. Vseh takih šoferjev je bilo 14 in bodo še tekom današnjega dne odposlani nazaj v Avstrijo. Motorna vozila so spravljena v tukajšnji carinarnici, ker čakajo naši organi na odločitev pristojnega ministrstva. Begunci sami se odpošiljajo preko Maribora v Varaždin. Orožje, ki ga je zelo veliko, so naši obmejni organi zaplenili in ga spravili v graničarsko vojašnico. S tem so boji na Koroškem zaključeni in so vladni organi v celoti gospodarji položaja.

BEGUNCI V VARAŽDINU.

VARAŽDIN, 31. julija. Semkaj prihajajo vedno novi transporti v Jugoslavijo pribeglih avstrijskih vstašev, ki jih nametajo deloma tukaj, deloma pa jih odpošiljajo v Bjelovar in Požego. Begunci sami zatrjujejo, da je pribežalo v Jugoslavijo okoli 7000 narodnih socialistov. Begunci so stari večinoma od 20 do 30 let. Med begunci je tudi 20 članov vodstva z Josefom Wellsom na čelu. Emigranti so se obrnili na nemške konzulate in nemško poslaništvo v Beogradu, ki so že poskrbeli za delno prehrano. Prav tako pa se tudi vrše pogajanja, da bi se smeli izseliti v Nemčijo.

ZRTVE PONESREČENE VSTAJE.

DUNAJ, 31. julija. Po poročilih vlade je bilo pri bojih z narodnimi socialisti na vladni strani 78 mrtvih in 165 ranjenih. Od tega odpade na prostovoljne oddelke 48 mrtvih in 103 ranjenih, na zvezno vojsko 18 mrtvih in 37 ranjenih, med temi 2 častnika, na orožništvo 10 mrtvih in 20 ranjenih, na policijo 2 mrtva in 3 ranjeni, na finančno stražo pa 2 ranjena. Pri bojih na Koroškem je bilo 20 ubitih in 61 ranjenih. Število mrtvih in ranjenih na strani upornikov še ni točno znano, bo pa najmanj tako veliko, kakor

število vladnih varnostnih organov. Po privatnih vesteh je pa število mrtvih in ranjenih na strani narodnih socialistov celo dvakrat večje.

Posledice
vstaje na Koroškem

CELOVEC, 31. julija. Narodnosocialistična vstaja na Koroškem ima docela nepričakovane posledice za slovenski del dežele. Gibanju narodnih socialistov so se pridružili večinoma brez izjeme vsi nemški nacionalisti, zlasti oni, ki so jih nalašč naselili med Slovence iz Nemčije in od drugod, da bi jih tako ponemčili ali vsaj pospešili ponemčevanje, kakor tudi najboljši zagrizeni renegati. Polom vstaje jih je seveda večinoma odstranil; deloma so pobegnili v Jugoslavijo in se najbrže ne bodo več mogli vrniti na svoje domove, deloma pa so jih vladni organi polovili in odgnali v ječe ali koncentracijska taborišča, a nekaj jih je bilo celo ubitih. Tako je ta ponesrečena revolucija nepopravljivo odstranila iz slovenskih krajev Koroške mnogo ponemčevalcev našega slovenskega koroškega ljudstva. Slovenci sami so ostali v teh bojih večinoma neutralni, le nemčurji so se pridružili deloma, in sicer nekateri režimu, drugi pa vstajem. Samo ob sebi pa je razumljivo, da so ti dogodki na prebivalstvo Koroške zelo močno uplivali. Ogorčilo pa je zato marsikoga postopanje hajmverovcev po vstaji, ker nastopalo zelo brutalno.

Heimwehrovci
nezadovoljni

DUNAJ, 31. julija. O ozadju sestave nove avstrijske vlade se doznajajo sledeče zanimive podrobnosti: Heimwehrovci so bili trdno prepričani, da bo postal Starhemberg avtomatično kancelar, major Fey pa podkancelar. Temu pa so se uprli krščanski socialci, ki imajo popolno zaščito v državnem predsedniku Miklasu. Zaradi tega se je vodil oster zakulisni boj med obema skupinama in je bil Fey celo pripravljen dobiti Heimwehrovcem oblast v roke s silo. Zaradi tega je alarmiral vse dunajske čete in se že pripravil na puč, toda prehitela ga je redna vojska, ki je po odredbi državnega predsednika Miklasa zasedla in zastražila vsa važnejša mesta. Na ta na-

čin so se morali Heimwehrovci naposled hote ali ne hote vdati in dovoliti, da je prevzel mesto kancelarja doktor Schuschnigg. Zanimivo pa je, da je vse javno mnenje odločno proti Feyu in da so proti njemu celo Heimwehrovci, ki mu očitajo, da se je v palači kancelarstva, ko je bil zajet, obnašal nejnauško. Splošno se sodi, da je Fey zaigral svoje pozicije. O imenovanju dr. Schuschnigga za državnega kancelarja pa se zatrjuje, da je to dokaz, do česa Avstrija le poizkusiti sporazumeti se na nek način z Nemčijo. Znano je namreč, da je bil prav Schuschnigg tisti, ki se je svoječasnno v imenu Dollfussove vlade pogajal v Berlinu z narodnimi socialisti za sporazum, ki pa takrat ni bil dosežen. Pričakuje se pa tudi, da se bo nehalo preganjanje socialistov.

Proces proti morilcema
Dollfussa

DUNAJ, 31. julija. Včeraj je pred tukajšnjim državnim sodiščem pričel proces proti morilcema Dollfussu Panetti in Holzweberju. Panetta je sprva tajil, da bi bil on ustrelil kancelarja in je trdil, da je morda sam sprožil samokres. Zvečer se je pa pričelo zasliševanje prič. Glavna priča je bil minister Fey, ki je opisal dogodka tako, kakor že v listih. Zasliševanje se je vrtele glavno okoli pogajanj Feyja z vstaši. Panetta in Holzweber sta izjavila, da jima je dal Fey častno besedo, da se vstašem ne bo nič zgodilo, in bodo smeli v Nemčijo, če izpuste ujete člane vlade in ostale. Vstaše pa so kljub temu prišli in zaprli. Med obtožencema in njunim braniteljem na eni ter Feyem na drugi strani je nastalo dramatično prekanje. Feyu so očitali, da je prelomil častno besedo. Naposled je pa Fey le priznal, da je res prelomil dano besedo in da je bil on tisti, ki je telefonično naprosil nemškega poslanika dr. Rietha za posredovanje. Opravičeval pa se je, da njegova beseda ni bila zadostna, ker ni vedel, kako se je odločila vlada in kakšne pogoje je stavila vstašem. Ta pa je dovolila prost odhod le če ne bo nihče ubit, a medtem je bil Dollfuss že mrtav. Obtoženca pa sta izjavila, da o tem pri pogajanjih sploh ni bilo govora. Nato so bili zaslišani minister Neustädter-Stürmer, državni tajnik Karwinsky in vratar Jedlička. Po njihovem zaslišanju je bila razprava preložena na danes. Danes so protestirali zagovorniki, da sodišče sploh ne sme dognati resnice. Zaslišalo je le obre menilne, ne pa tudi razbremenilnih prič. Eden zagovornikov je zagrozil, da bo za govornišvo odločil. Razprava se je morala večkrat prekiniti in vodila so se dolga pogajanja med sodnim dvorom in zagovorniki. Na Dunaju je za razpravo, ki je tajna, ogromno zanimanje. Prisostvovati ji smejo le nekateri novinarji.

Smrt našega velikega arheologa

VČERAJ JE UMRL V ZAGREBU NAJ VEČJI JUGOSLOVANSKI ARHEOLOG
DON FRANJO BULIĆ.

ZAGREB, 31. julija. Včeraj jutraj je na zagrebški kliniki umrl najznamenitejši jugoslovanski arheolog don Franjo Bulić. Pokojnik je prispel šele pred nekaj dnevi iz Splita v Zagreb, da bi se zdravil, namesto zdravila mu je pa smrt ugasnila življenje. Zdravniki so ugotovili, da je umrl zaradi oslabelosti srca. Bulić je bil rojen 4. oktobra 1846. v Splitu, studiral je doma ter na Dunaju, postal profesor, šolski nadzornik in nazadnje gimnazijski ravnatelj ter je bil kot tak l. 1896. iz političnih vzrokov upokojen. Njegovo arheološko delo je ogromno in znano po vsem znanstvenem svetu. Brez njega Split in Dalmacija v arheološkem pogledu še dol-

go ne bi pomenila to, kar pomenita sedaj Truplo pokojnega dona Bulića bo prepelano v Split, kjer bo položeno v sarkofag v Solinu, sredi razvalin stare Salone, ki je bila odkopana glavno pod njegovim vodstvom. Grobnico si je bil pokojnik pri pravil že pred leti in je na njej tudi že njegov nagrobni napis, treba je samo še uklesati dan smrti. Pokopan bo torej sto v stili starih Rimljanov.

OBSODBA V SOFIJI.

SOFIJA, 31. julija. Včeraj je bil po z. konu o zatiranju zločinca usmrčen član ilegalne organizacije Sinadivov. Njegov sokrivec Danev je pa bil obsojen na do smrtne ječe.

Dnevne vesti

Komemoracija za pokojnim generalom Maistrom Poziv Oblastnega odbora Narodne obrane

V četrtek 26. t. m. je zadela jugoslovanski Maribor in ves naš narod nepričakovana bridka izguba: neizprosna smrt nam je ugrabila našega narodnega junaka in pesnika, generala Rudolfa Maistra. Ob prevozu njegovih zemeljskih ostankov z Unca pri Rakeku v Maribor, zlasti pa še pri pogrebu v soboto 28. t. m. mu je Slovenija izkazala zadnjo čast, poslovila se je zadnjič od njega. Njegova zadnja pot in njegov pogreb sta pričala, kako globoko v srcih vseh je bila vsi drana ljubezen do največjega moža naših prevratnih in poprevratnih dni in kako vseobsežna je bila naša hvaležnost, ki smo mu jo bili dolžni za njegova zgodovinska dela.

Mrtvo truplo našega osvoboditelja in poeta počiva danes v zemlji, ki jo je njegov živi duh osvobodil. Da pokažemo, kako z njegovo smrtjo in njegovim pogrebom še ni vsahnila v naših srcih mi-

sel nanj, marveč bo živela še dalje skozi veke in generacije, je sklenil Oblastni odbor Narodne obrane prirediti v četrtek, dne 2. avgusta 1934, ob 20. uri na verandi restavracije »Union« komemoracijo, na kateri bodo govorili: njegov soborec upokojeni polkovnik Lavrič o Maistru vojaku; ravnatelj študijske knjižnice in pesnik Janko Glaser o Maistru in pesniku, upokojeni prvi državni pravdnik dr. Jančič pa o Maistru nacionalnem delavcu.

Nacionalna društva in nacionalni meščani! Na vas se obračamo sedaj in vas kličemo: kakor ste se klanjali živemu generalu, junaku in poetu, kakor ste ga spremili na njegovi zadnji poti in se v jedki bolečini sklonili nad njegovim preranim grobom, tako počastite njegov spomin pri tej komemoraciji! Pridite vsi in povejte še enkrat: Duh velikega Maistra bodi vedno naš vodnik!

Z banske uprave. Ban dravske banovine g. dr. Marušič je prekinil svoj redni dopust in zopet prevzel posle.

Iz železniške službe. Upokojeni so uradniki VIII. položajne skupine: Josip Ingolič, Karel Mlaker in Martin Bibič, vsi v Mariboru; nadalje so upokojeni zvaniki I. kategorije: Martin Gluhak, Jakob Černič, Ivan Ladinik, Franc Oberč in Jakob Perje, vsi v Mariboru; ter Leopold Dolničar na Pragerskem; premeščen je absolvent prometne šole Zivadin Petrovič iz Ormoža v Ljutomer; imenovan pa je za zvanika II. kategorije v kurilnici Maribor Rajmund Jurkovič.

Iz sodne službe. V 4. skupino 1. stopnje so napredovali: Maks Juvan, Avgust Habermut in dr. Kolšek v Mariboru. Za sodnika okrajnega sodišča sta imenovana dr. Fran Muhič v Ptuj ter Franc Detela v Murski Soboti.

Obletnica posvečenja knezoškofa dr. Tomažiča bo 1. avgusta. Ob tej priliki bo ob 8. v stolnici slovesna pontifikalna maša.

Odhod dijaške kolonije v Martinščico. Danes ob 18. odpotuje II. skupina dijakov v Martinščico, kjer bodo ostali 4 tedne.

Smrtna kosa. Včeraj ob 1. uri zjutraj je preminil v Mariboru prevoznik gosp. Franc Welle. Pogreb bo jutri v sredo 1. avgusta ob 15. iz mestne mrtvašnice na frančiškansko pokopališče na Pobrežju.

† **Olga Mlačeva.** Predvčerajšnjem je umrla doma ob brodu št. 5. šele 20letna gđ. Olga Mlačeva, hčerka železničarja g. Mlača, vneta Sokolica in narodnjakinja. Pobralla jo je tuberkuloza. Pogreb pokojnice bo danes ob 16. uri na Pobrežju. Bodi ji lahka domača zemlja!

Poroke. Zadnje dni so se v Mariboru poročili: Karel Gregorič in gđ. Miroslava Špelcova; Ivan Pongrac in gđ. Ida Vombakova; Alojzij Dvoršak in gđ. Walburga Langhammerjeva; Josip Ploj in gđ. Marija Potočnikova; Artur Hernaus in gđ. Terezija Novakova ter Ant. Močivnik in gđ. Marija Golovišnikova. Bilo srečno!

Zahvala. Namesto venca na krsto generala Maistra je daroval senator g. dr. Ploj 100 Din krčevinskemu Rdečemu križu. Iskrena hvala!

Poletne uradne ure pri sodišču se prično danes 31. tm. Uradne ure bodo od 7.30 do 13.30. Te uradne ure bodo v veljavi do konca avgusta.

Uradnega dneva Zbornice za TOI v Mariboru, ki se vrši vsako sredo v pisarni Združenja trgovcev, jutri v sredo 1. avgusta ne bo. Prihodnji uradni dan bo v sredo 8. avgusta.

Seja občinskega odbora studenške občine je bila včeraj popoldne pod predsedstvom župana g. Kaloha. Zaradi pomanjkanja prostora bomo o poteku seje poročali jutri.

Regulacija Pobrežke ceste. Danes so začeli nadaljevati dela z zvezo glavnega mostu s Pobrežko cesto in bodo v najkrajšem času podrli tudi Turkovo hišo.

Dnevno sveže:

Svinjska pljuča s srcem 1 kg Din 3.—
Svinjska jetra " " 4.—
Svinjske ledvice " " 9.—
Svinjski možgani " " 8.—
Sveže svinjske glave " " 5.—
JOSIP BENKO, Aleksandrova cesta 19.

»VELIKA KAVARNA«. Samo 3 dni Molétovo lutkovno gledališče in veliki spofed Mariborskega tedna.

Vpisovanje v prve letnike vseh oddelkov državne tehnične šole v Ljubljani, to je arhitektonsko-gradbenega ali strojnega ali elektrotehničnega odseka, tehnične srednje šole, gradbene, strojne, elektrotehniške, mizarске in strgarske delovodske šole, kiparske in rezbarske, keramiške, graverske in zlatarske ter ženske obrtne šole bo v soboto 1. in v ponedeljek 3. septembra. Vpisovanje v višje letnike bo v petek 7. septembra.

Smrt v valovih Drave. Včeraj popoldne je Drava zopet zahtevala človeško žrtev. Ko je 15letni učenec Viljem Bauman s Pobrežja okrog 15. ure plaval v bližini broda na pobrežki strani, je nenadoma izginil pod vodo. To je opazil učenec Rudolf Ribič, ki je takoj skočil za njim, da bi ga rešil. Toda vsaka pomoč je bila zaman, ker se Bauman ni več pojavil na površju.

Nezgoda. Včeraj je na Plaču pri Gornji Kungoti padel 41letni viničar Alojz Augustin. Pri padcu si je zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

V zlato svobodo. Danes dopoldne je bilo pogojno odpuščenih 23 kaznjencev, ki so bili obsojeni zaradi različnih zločinov na večletno kazen. Večina kaznjencev je iz južnih krajev naše države, ki jih bo mariborska policija odpravila v domovinske občine. Na tukajšnji policiji so jih danes dopoldne daktiloskopirali. Med kaznjenci so tudi taki, ki so bili obsojeni zaradi ubojev, umorov itd., pa so že presedevali v mariborski kaznilnici po več let.

Neurje v Slov. Bistrici. V nedeljo popoldne je divjalo nad Slov. Bistrico strašno neurje. Med bliskom in gromom se je vtila strašna ploha, po nekaterih krajih pa je celo padala toča, ki je napravila ogromno škodo. V teku pol ure je voda zopet prestopila bregove manjših potočkov. Ubogi ljudje gledajo s strahom v bodočnost, kajti letošnja letina kaže z ozirom na tolike vremenske katastrofe skrajno slabo.

Občinske volitve na Pragerskem in na Poljskavi. Službeni list priobčuje razpis volitev občinskega odbora v novih občinah Pragersko in Poljskava, ki sta nastala z delitvijo občine Poljskava. Volitve občinskega odbora v omenjenih dveh občinah bodo v nedeljo 9. septembra t.l.

Znižanje tarif v zračnem prometu. Da se olajša potovanje po zraku na morje tudi iz Slovenije, je »Aeropot« znižal tarifo za polet od Beograda do Sušaka od 690 na 620 Din, od Beograda do Ljubljane od 870 na 690 Din. Državni uradniki in rezervni letalci imajo na letalih »Aeroputa« 50% popust.

To veste, kaj ne:
je res domač izdelek!
KUPUJTE JO!

Likvidacija Jugoslovanske Matice in ustanovitev »Braničev«. V petek, dne 27. t. m. se je vršil v mali dvorani Narodnega doma izredni občni zbor mariborske podružnice Jugoslovanske Matice. Po poročilih, ki so jih podali predsednik Detela, blagajnik Doležal in tajnik Brandner, je bilo soglasno sklenjeno likvidirati tukajšnjo podružnico Jugoslovanske Matice, ker je njeno delovanje zaradi razpusta pokrajinskega odbora onemogočeno. Takoj za tem se je vršil ustanovni občni zbor društva »Braničev«, ki bo vršil iste naloge kakor bivša Jugoslovanska Matica. Za predsednika je bil izvoljen g. Stanko Detela, za podpredsednika g. Jože Mohorko, v odbor pa gg. dr. Vekoslav Kukovec, prof. Jan Sedivy, Lojze Doležal, Bogomir Guštin, Jakob Perhavec, Josip Bratoš in Anton Brandner; v nadzorni odbor pa Ferdo Karis in Ivan Kramer. V debati, ki se je vnela zlasti zaradi ustanovitve Obrambnega sveta, v katerem naj bi bilo združeno vse narodnoobrambno delo, so govorili gg. Mohorko, Golež, Tomažič, dr. Verčon, Hochmüller, Šorli, dr. Kukovec, Kralj, dr. Stefanovič, dr. Ašič, Vahar, prof. Sedivy, Detela in Brandner. V kratkem se bo vršila v ta namen posebna anketa, ki jo skliče Zveza kulturnih društev.

Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, ušesu (Hensenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.

Vozne olajšave za udeležence glavne skupščine JUU v Beogradu od 18. do 20. avgusta. Prometni minister je dovolil udeležencem glavne skupščine naslednje ugodnosti: 1. Člani in članice JUU, državni uradniki, uživajo četrtinsko vozno na podlagi uradniške legitimacije. 2. Člani in članice JUU, ki niso državni uradniki, uživajo polovično vozno. Isti popusti so dovoljeni tudi na državnih ladjah.

Dopust dnevnicaarjev za sokolski zlet v Zagrebu. Tudi dnevničarjem, ki bodo sodelovali na sokolskem zletu v Zagrebu, je dovoljen dopust od 1. do 10. avgusta in se jim za ta čas ne sme vzeti nagrada.

Vsem kmetijskim in sadjarskim podružnicam. Dne 28. t. m. je sklical »Prisad« konferenco sadnih eksporterjev in trgovcev, h kateri je bila na izrecno željo ministrstva povabljen tudi Kmetijska družba, da se razdele kontingenti za Nemčijo. Ustanovil se je sindikat za izvoz, ki bo razdeljeval združenim trgovcem sorazmerno z izvozom prejšnjih treh let kontingente. Kmetijska družba bo pri sindikatu vršila kontrolo in intervenirala v prid kmetovalca, tako glede cen kakor glede drugih krivic, ki bi se eventualno zgodile kmetu. Za svoje člane pa si je osigurala od kontingenta 50 vagonov. Delegati Kmetijske družbe so se striktno držali navodil producentov ugotovljenih v resoluciji na sestanku dne 15. t. m. v vinarški in sadjarski šoli v Mariboru. — Podružnica Kmetijske družbe v Mariboru.

Radio Ljubljana. Spored za sredo 1. avgusta: Ob 12.15: reproducirane operne overture; 12.45: poročila; 13.00: čas, nekaj koračnic v reproducirani glasbi; 13.30: orglje na ploščah; 19.00: o verzstvih (Franc Tersegav); 19.30: literarna ura; 20.00: oktet »Ljubljanskega Zvona«; 20.40: radio-orkester; 21.30: mandolinistični kvartet; 22: čas, poročila, harmonika pri nas in drugod (reproducirana glasba).

Grajski kino. Danes zadnji dan senzacionalni film v nemškem jeziku »Pirati zraka« z zelo napeto vsebino. Od jutri dalje »Črni huzar«. Konrad Veidt, Mady Christians, Volf Albach Rety. Prihodnji spored: »Grofica Marica«.

Kino Union. Samo še danes popularna opereta »Orlov« s Svetislavom Petrovičem in Liano Haidovo. Sledi film »Quick« s Hansom Albersom, Liano Harweyevo in Paulom Hörbigerjem.

Mariborski teden

od 4. do 15. avgusta 1934

Repertoar Narod. gledališča

Sobota, 4. avgusta ob 20. uri v mestnem parku na otroškem igrišču ob koncu Tyrševe ulice: »Kulturna prireditev v Črni mlaki«. Premiera.

»Kulturna prireditev v Črni mlaki« na prostem. Premiera te zabavne Golieve komedije bo za otvoritev Mariborskega tedna v soboto, 4. tm. v mestnem parku na otroškem igrišču ob koncu Tyrševe ulice. Prostor je jako akustičen, sedeži ki jih je okrog 740, so strmo dvignjeni, tako, da bo občinstvo z vseh vrst dobro videlo. Zasedba: Lekarnar Narobe je P. Kovič, njegova žena Dragutinovičeva, učitelj Skrbinšek, njegova žena Zakrajškova, učiteljica Kraljeva, glavar Grom, njegova žena Gorinškova, ruska emigranta sta J. Kovič in Medven, zapita črnomlaška poeta Gorinšek in Blaž, profesor Nemeč in njegov asistent Furijan in Nakrst, načelnik ognjegašcev Rasberger. Ostale vloge igrajo Savinova, Barbičeva, Čepičeva, Tovornikova, Harastovič, Štandeker, Crnobori, Verdonik, Lobnik in Turk. Sodeluje še velika komparzerija in godba »Lira«. Prodaja vstopnic pri gled. blagajni (Tel. 23-82).

Na »Biseru Drave«, divnem, znano najmodernejšem in največjem kopališču Srednje Evrope, našem Mariborskem otoku, prireja Mariborski akademski sabljaški klub velike mednarodne pavalne in skakalne tekme, ki bodo nedvomno imele važen pomen za nadaljni razvoj plavalnega sporta v Mariboru. Obenem pa bo na otoku izveden tudi mednarodni sabljaški reprezentančni turnir med Nizjo Avstrijo in dravsko banovino. Za obe prireditvi vlada ogromno zanimanje. Na Mariborskem otoku bo tudi zaključna prireditev Mariborskega tedna, velika ljudska veselica v obliki »Beneške noči« z ogromnim ognjemetom in najrazličnejšimi atrakcijami, ki bo zadovoljila tudi najrazvajanjšega obiskovalca.

Pri železniških težkočah, izgubljenem teku, zagatenju, napetosti, zgagi, vzpehavanju, tesnobi, bolečinah v čelu, nagnjenju k bluvanju učinita 1—2 čaši naravne »Franz Josefove« vode temeljito iztrebljenje prebavil. Mnenja bolnišnic izpričujejo, da jemljejo »Franz Josefovo« vodo radi tudi oni, ki morajo dolgo polegati v postelji in jim zelo prija voda. — »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Dve umorjeni ženski v goreči hiši. V nedeljo je bila v Črnečah procesija. Ko so se vračali ljudje proti domu, so opazili v bližini na nekem hribu dim. Odhiti so tja, kjer se jim je nudil strašen prizor. Jelenova hiša je bila vsa v plamenu. Skočili so v stanovanje, da bi rešili predmete, ki se še rešiti dajo. Koso pa prispeli v sobo, so našli na tleh žensko, ki je bila še živa. Odnegli so jo na prosto ter hiteli po vodo. Po vrnitvi z vodo je bila ženska že mrtva. Skozi okno so pa opazili ležati na postelji še neko drugo vse ožgano truplo. Tudi to so spravili na prosto. Ugotovili so, da je to gospodinja Jelenove hiše Ivana Kvasnikova, stara 50 let. Bila je vsa okrvavljena in sumijo, da jo je kdo napadel in ubil s topim predmetom. Druga ženska, ki je ležala na tleh, je bila njena sosedka, 42letna Marija Baševa. Čim so izvedeli za dejanje orožniki, so se odpravili takoj na kraj zločina. Strašnega zločina so osumili nekega avstrijskega narodnega socialista, ki so ga tudi že aretirali in ga zasljujejo.

Delo dobe. Pri mariborski Borzi dela dobe takoj zaposlitev: lesostrugar, strojar usnja, damski krojač, pomočnik nožarske stroke, mlajši zidar, mesarski prekačevalec, kleparski vajenec, kovaški vajenec in čevljarški vajenec.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 21.9 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 17.2 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 21.8 stopinjah 738.7, reduciran na ničlo pa 736.1; relativna vlaga 77; vreme je jasno in vroče; vremenska napoved pravi, da bo vreme ostalo še nadalje vroče, da pa bodo ponekod nevihte.

Za naše domače kinologe

Mednarodna razstava čistopasmenih psov

Za letošnjo mednarodno razstavo psov, ki bo za časa jesenskega velesejma, dne 1. in 2. septembra v Ljubljani, nastaja vedno večje zanimanje in so zadnje priprave že v polnem teku. Po tej naši razstavi pa se bo vršila v dneh 15. in 16. sept. mednarodna razstava čistopasmenih psov tudi v Gradcu v sosednji Avstriji, kjer je skrb za gojitev in negovanje psov na višku. Mesto Gradec se lahko kosa z Dunajem in drugimi tujimi mesti, kjer se goji kinologija v pravem smislu.

Povodim zgoraj omenjene razstave psov v Gradcu je izšel zelo umesten članek v tamošnji »Tagespost«, večerni list z dne 14. julija t. l., št. 190, ki zasluži upoštevanje, da tudi v naših kinoloških vrstah objavimo njega glavno vsebino in pomen.

Razstava psov je za njihove lastnike nekaj izreden dogodek, ki ga vsakdo radovedno pričakuje. Res ponosen je lahko oni, čigar pes je dobil pohvalo bodisi zaradi lepote, zunanosti ali učinkovitosti dela. Žal se v podeželju in celo v nekaterih mestih, posebno pa tam, kjer kinologija še ni na vrhuncu, mnogokrat prezre kako in v kaki obliki naj se predvede pes sodniku. Pes mora biti po svoji vnanosti brezhiben, živahen in pozoren; mišičevje strumno in napeto, da izpriča v celoti vso svojo resnično lepoto. Manj temperamenten naj bo pa predvoditelj, odnosno lastnik psa, katerega naj povsem in mirno nadvlada. Vsako, pa bodi še tako malenkostno razburjanje se odraža tudi na psu. Kratka in ljubezniva povelja ohranijo psa živahnega, veselega in pazljivega. Le v takem razpoloženju se pokaže sodniku tak kot je v resnici.

Ko je pes pri oceni, je dobro, če kdo domači, ki je izven ocenjevalnega kroga, nalahko zažvižga, kar napravi psa pozornega; prisluhne, oči se mu zablesše in oprsje vzraste. Pri oceni naj ima pes kolikor mogoče ozek ovrtnik in tanko vrstico, odnosno veržico. Močnejši in široki ovrtniki zakrijejo in krajšajo vrat. Da pride oprsje bolj do veljavne, naj se dvigne na lahko z roko vrat ocenjevalnega psa. Ker je treba večkrat ponovno ugotoviti pravo poreklo psa, naj se ima rodovnik, odnosno potrdilo o pripustitvi psa na razstavo pri sebi, ker le na ta način je mogoče kupcem dokazati, da si nabavijo blago čiste pasme.

Preden se odda pes na razstavo, naj se poskrbi za njegovo brezhibno zunanost, t. j. pravilno hranjen, ne mršav in ne preveč rejen. Dlaka mora biti brezhibna, zdrava, pasmi primerna. Izključene so kožne bolezni, razni izpuščaji, posebno pa zajedavci in katerikoli mrčes. Priporoča se psa preden se odda na razstavo, večkrat kopati, vsak dan če-

sati in krtačiti, nikakor pa ne striči. Restaste, trdodlake in dolgodlake pse je treba pasmi primerno trimati, t. j. izpuliti staro, zamrlo dlako, odnosno podlanko in jo na večš način odstraniti. Zaradi tega je treba strokovno pravilno postopati ali prepustiti to dotičnemu, ki se v tem res razume. Taka nega naj se prične 8 tednov pred razstavo. Nepravilno negovan pes, pa bodi še tako lepo zrašččen, ne more napraviti dobrega utisa in ne doseči take ocene, kot mogoče njegov sovrstnik ali tekmeč, ki je po vseh pravilih negovan, pa bodi tudi sicer slabše zrašččen. Tudi očem in uhljem psa je treba posvetiti posebno pozornost. Oči morajo biti živahne, ne zalite ali solzljive, uhlji notranje snažni, brez vsakršnih vnetij, zobovje negovano, zdravo, belo in brez zobnega kamna.

Razume se, da je ocenjevalni krog oni prostor, kjer se psi po razdelitvi svoje

pasmenosti ocenjujejo. Predvsem pride v poštev vodljivost psa in njega poslušnost. Napake so: če pes grize vrstico, ali da brez povelja leže; taki psi ne bi smeli sploh priti v oceno. Lastniki takih psov naj se ne čutijo, če s svojimi, pa še tako oboževanimi ljubljenci pri oceni slabo odrežejo. Preden se pes predvede pred sodnike je priporočljivo, da se poprej nekoliko izleta ali vsaj izprehodi, da ne opravi morda svoje najne potrebe v ocenjevalnem krogu v trenutku, ki ni za to primeren.

Psi pretepači se morajo pravočasno tega odvaditi (kar spada itak že v splošno vzgojo); to se zgodi, če se taki psi večkrat peljejo v njih družbo. Tudi psi, ki grizejo in so nevarni za okolico ali celo za lastnika, nimajo primerne vzgoje in so nevarni tudi za sodnika, ker jih po potrebi mora prijemati. Da bolni psi ali breje psice ne spadajo na razstavo, je pač že znano v kinoloških vrstah, priporočamo pa, da upošteva to tudi vsak drug lastnik, ljubitelj in razstavljalec psov, in se resnično po tem ravna.

Naši izseljenci v Holandiji

Pod okriljem Zveze jugoslovanskih društev sv. Barbare v Holandiji pripravljamo izseljeniško razstavo, ki se bo vršila v okviru letošnjega jesenskega velesejma v Ljubljani od 1. do 10. septembra. S to razstavo stopa naša emigracija prvič pred forum domovine, da pokaže življenje našega izseljenca v besedi in sliki.

Na razstavi bo podan ves razvoj naše kolonije v Holandiji od leta 1910 do leta 1934. Veliko je trpljenje izseljenca, veliko je pa tudi njegovo delo, ki nam priča o njegovi ljubezni do domovine in vere očetov, kar jim je tudi v tujini ostale neomajno in čisto.

Zgodovinski pregled priseljevanja, kulturno gibanje, prosvetno delo, cerkveno življenje, narodne proslave, naša narodna šola, društveni razvoj, socialno življenje, kaj pravi tujina in kaj piše domovina o nas, o vsem tem bo dala jasno sliko ta razstava na podlagi raznih statistik, okoli 100 slik, zemljevida naše kolonije, društvenih zastav, društvenih znakov, diplom, društvenih uniform, izseljeniškega tiska, časopisnih člankov o naših, ki jih je izdala tujina in domovina, tis kovine društev, tiskovine, ki jih je izdala emigracija v Holandiji, kakor tudi nekaj tipičnih slik in predmetov, ki so pokazali v malem deželo, v kateri živimo.

Pričujemo, da bo vsak zaveden Jugoslovčan z veseljem in iz ljubezni do svojih bratov v tujini obiskal to razstavo, saj jo priredi naša trpeča emigracija sama, pripravljena, da bo oživila tembolj srčneje vezi z materjo domovino v dobrobit in čast naši emigraciji sami, kakor tudi naši lepi domovini Jugoslaviji.

Podpirajte Protituberkulozno ligo!

t. j. v ciganskem naselju. Starejši hodijo po delu, otroci v šolo, kjer se prav dobro uče. Letos je bil najpridnejši učenec 4. razreda v Medkovcu reki cigan! Pa cigani tudi nadaljujejo študije v tujini. Nedavno tega me je vprašala mlada ciganka, ki je pomagala pri pranju, če poznam njena dva brata, ki študirata v Germaniji. (Vse tujke so iz Germanije!) Ne! »Sta lepa dečka in bosta morala priti domov, ker jih Hitler ne mara.« Kako čudno je bilo to slišati iz ust te črne lepoticke!

Ob časn žetve delajo tu podnevi in ponoči, ne poznajo ne nedelje ne praznika in garajo ko črna živina, a eno samo izjemo poznajo: Ko v nedeljo popoldne ob 6. uri zapoje na trgu sredi vasi ciganski boben, tedaj zapusti vse delo in hiti na »hor«, t. j. ples na prostem. Toaletta je kaj hitro gotova, v lase si vtakne tako bolgarsko ali cigansko dekle »kitko cvetja«, potem pa kar trumoma na »hor«. Na sredi stoji nekaj ciganov, ki svirajo na klarinet, kako trobento in boben, ponajveč rečenice, to so plesi v zelo različnih ritmah. Gotovo jih je 100 vrst. Vse mlado se drži za roko in izvajajo ples v neverjetno do brem ritmu. Najboljši plesalci so ciganski fantje. Vsi plešejo s takim navdušenjem, da jim kar lije pot po temnih telesih in dvigajo tak prah, da se godi niti ne vidijo. Istočasno jih pleše več

sto, vseh obiskovalcev hora pa je gotovo nad tisoč. »A ne samo ljudje, vse kar leze in gre«, je sedaj na zabavi, kajti vmes vreče goske, cvilijo prašički, se pode psi, kriče prodajalci sadja, mladina pa se vrti in skače, dokler tema ne napravi konca horu.

II.

Čas žetve in mlatve je res najhujši za bolgarskega kmeta, čim pa ta mine, pride čas počitka, čas, ko misli Bolgar in Bolgarica samo nase in na svoje zdravje. Takrat odideta na »kuror«, to je v toplice na oddih. Bolgarija je bogata na prirodnih toplih vrelih, mnogo jih je tudi v Balkanu in tja zahajajo kmetje iz severne Bolgarije najraje. Prvič je tja najbližje, drugič pa najde tam »šumo«, gozd, ki ga doma nima. Bi mislil kdo, da je to neverjetno, luksuz za kmeta, a temu ni tako. Že vožnja po železnici ni draga, kajti uprava dovoljuje v kraje, kjer so toplice, znatne popuste, posebno še, ker je sedaj zaradi napredujočega avtobusnega prometa uvedla tudi konkurenčne cene. Torej vožnja poceni, stanovanje prav tako: kakor v Švici, kjer so hoteli prve, druge in tretje vrste, so tudi tu v kopališčih sobe prve, druge in tretje, morda tudi četrte vrste, le da imajo tu drugo osnovo. V Vrhu, toplicah vrh Balkana, so hoteli z vsem komfortom, potem so hoteli druge vrste, (recimo hotel »Evropa«, že ime

Olašanje
pri vsakodnevem delu
nudi

Union
čokolada

PROIZVOD: »UNION«, ZAGREB

ral v splošnem samo tempo in izboljšati bi se morale nekatere pevske točke za eventuelno ponovitev. Orkester pod vodstvom g. Koudelke je svojo nalogo izbornoro rešil ter dal vsej prireditvi lep okvir. Sokol III. razpolaga med svojim številnim članstvom z dobrimi igralnimi talenti; posebno so se postavili s svojimi tipi: Blaž Mozol, Gropa, Obloški Tonček in France. Ženske vloge so igrale članice, ki so nastopile prvič in je bilo treba to upoštevati. Sokolu Maribor III. se mora na krasni in uspeli prireditvi samo iskreno čestitati, ravno tako br. načelniku Struni in režiserju br. dr. Sentočniku. Le tako naprej v vzgled in vzpodbudo! — M. F.

Sport

Razpis propagandnega štafetnega teka skozi mesto Maribor za darilo Mariborskega tedna, dne 8. avgusta 1934 ob 19. uri. 1. Tek priredi Poverjenišvo JLAS v Mariboru. 2. Pravico do udeležbe imajo vsi verificirani in neverificirani atleti, kot tudi Sokoli, dijaki in vojniki. 3. Tek se izvrši po pravilih JLAS. 4. Prijave brez prijavnine je poslali do 6. avgusta 1934 opoldne na naslov: Evgen Bergant, Maribor, Razlagova ul. Pisarna Mariborskega tedna. 5. Štafeto moštvo tvori po 7 tekačev, ki morajo biti enotno oblečeni (dresi). Proga: Start izpred igrišča ISSK Maribor, Ljudski vrt na Koroščevi cesti. I. predaja (220 m) drž. možko učiteljske; II. predaja (280 m) gozdarska šola; III. predaja (140 m) sresko načelstvo (Jugoslovanski trg); IV. predaja (400 m) Zrinjskega trg; V. predaja (150 m) kavarna »Evropa«; VI. predaja (500 m) veletrgovina Turad; VII. predaja (120 m) cilj Trg svobode. Skupna dolžina proge 1.810 m. Vrhovni sodnik: Fr. Kramberger. Tehnični vodja in starter: Evgen Bergant. Sodniki: Beigott, Cestnik, Fišer, B. Kramberger, Perin, Starešina, Kebrič, Venutti; zapisnikar: Dobčnik. Jugoslovanska lahkoatletska zveza, poverjenišvo Maribor.

Ženi se potegujeta za mesto krvnika.

Neka država je razpisala mesto krvnika. Kandidati za to mesto so se oglašali vsak dan. Med njimi sta tudi dve ženski, in sicer je prva prosilka žena nekega mesarja, druga pa bivša umetnica na trapezu.

Marija Rozmanova:

Bolgarska pisma

I.

Vse severne, obdonavske pokrajine v Bolgariji žive sedaj v znamenju žita in žetve in mlatve. Pšenica je letos izredno bogato obrodila, na 1 ha do 160 mernikov! Tu v Medkovcu ni posebno redek kmet, ki jo pridela nad 100 »koile«, t. j. mernikov in pred nekaj dnevi mi je pravil kmet, da jo bo letos lahko prodal vsaj 20 ton. Kupuje jo le država, ona sama jo tudi izvaž.

Zaradi obsežnih polj obdeluje Bolgar svojo zemljo s stroji, mlati tudi kar na polju. Tako podnevi, ko je taka silna vročina te dni — ob 11. uri 50 stopinj C — kakor ponoči, venomer čujemo monotonni ropot »vršack« (mlatilnih strojev). Te dni bolgarski kmet res trpi, zelo mnogo pa je zaposlenih pri tem delu tudi ciganov in cigank, ki so najcenejša delovna moč. Z lepim govedom ali z bivoli vpreženi vozovi odvažajo zrnje, vso slamo pa kar tam na mestu spravijo v kupce, ki imajo obliko koč, in skoro bo okoli Medkovca nastala cela slamnata vas.

Ko že govorim o ciganih, naj omenim, da so ti tu stalno naseljeni, da žive ločeno po veroizpovedih in svojih kočah in sicer zunaj vasi v »ciganski mahli«

káže na nekaj boljsega, kajti tu nismo v Evropi, ampak na Balkanu) so sobe, v katerih stoji postelja, stol, skleda za umivanje na njem in petrolejka, stane na dar 15 levov; tretja vrsta hotelov oddaja čisto prazne sobe. Tik hotelov druge in tretje vrste stoji kuhinja, kjer si vsak gost lahko skuha zajtrk ali tudi kosilo; okoli hotelov, vsako jutro na vse zgodaj, kriče peki, mlekarice, prodajalci zelenjave itd.

Priprosti bolgarski kmetje pa neso vse potrebno s sabo, in sicer v treh vrečah. V eni so blazine in odeje, v drugi posoda in kruh, v tretji pa česen in čebula, steklenica olja, paprika itd. Če se ponoči voziš po železnici, je tačas kaj težko priti skozi voz zaradi silne množice cul in vreč, ki so vse neobhodno potrebne za »kuror«. Ta vrsta gostov ne rabi nobene sobe, ampak udobno ložira pod milim nebom kraj potoka, kjer mu nekaj kamnov da ognjišče, drevesa senco, potok vodo, izdatke ima le za kopeči, in če porabi v 14 dneh 100 levov za vse, je to dejstvo že predmet pomenkov na vasi.

Kopeli čudovito učinkujejo, morda je tudi njim pripisati delež na visoki starosti, ki jo včakata Bolgar in Bolgarica. Pred nekaj leti je tu v Medkovcu umrlo v enem letu deset ljudi, ki so bili nad 100 let stari.

Mladina pa se začne po četvi shajati

MARIJ SKALAN:

SEMISIRIS

Roman iz prazgodovine človeštva.

»Hiti jim sporočiti svoje odkritje«, je dejal Savadagak. »Lahko bi odpluli nazaj proti toku ter tako odgodili srečanje in spopad, toda veslanje bi nas utrudilo, mi pa potrebujemo vse moči za boj s celim sovražnim brodom. Izrabimo ta čas za počitek in pripravi za spopad!

»Kaj, če bi zapustili galejo ter se umaknili na kopno?« je svetoval nekdo.

»In pustili ranjenega Buramaka, prince so in deklici na galeji?« je vprašal ogorčeno pribočnik.

»Ne, vzeli bi jih s seboj.«

»Kam?«

»Zbežali bi in se skrili.«

»Dohiteli bi nas in bili bi izgubljeni. Pa tudi če nas ne bi našli, kako naj potujemo dalje brez galeje?«

»Tega nisem pomislil,« je dejal vojščak.

»Tu ostanemo! Na galeji smo najbolj varni. Skrite za stenami nas atlantsko orožje ne more pomoriti.«

»Kaj se je zgodilo?« je vprašala prin-

cesa iz podkrova, ko je opazila, da galeja stoji.

»Pripravljamo se na odločilni napad,« je odgovoril Savadagak s pritirano mirnim glasom. »Najkonec čez pol ure nas napade šest zasledovalnih galej. A ne bojim se jih. Bodi mirna, gospodarica!«

»In če padete?«

»Ne bomo.«

»Moli, gospodarica!«

Savadagak se je ozrl po reki navzdol. Premagana galeja je prehitela ostale, ki so se ustavile, hip nato pa tudi že okrenile in pričele veslati nazaj. Plule so razvrščene v ravni črti preko struge.

»Vsak na svoje mesto!« je ukazal Savadagak. »Lezite za stene! Čim razločite na galejah ljudi, uporabite orožje brez vsakega povelja!«

Zasledovalne galeje so se bližale počasi, a neizprosno. Razdalja se je bolj in bolj krčila. Toda Azteki niso opazili na krovih nobene žive duše.

»Krijejo se za stenami,« je pomislil Savadagak. »Če nas napadejo brez spo-

pada z orožjem, obkolijo in stisnejo z boki k bregu, smo izgubljeni.«

Čez trenutek se je odločil, se obrnil k neoboroženim in ukazal:

»K veslom! Porinite galejo od brega. Ne dovolite jim, da bi nas stisnili v precep z boki galej. Manevrirajte tako, da se jim izognemo. Na sredo!«

»Za nami prihaja nova galeja!« je vzkliknil nekdo.

Savadagak se je ozrl navzgor po Kali in res opazil novo, sedmo galejo, ki je plula proti njim z nenavadno naglico. Vendar je bilo še tako oddaljena, da jih ne bi mogla doseči pred onimi, ki so jim prihajale nasproti v smeri proti toku.

Zasledovalne galeje so, kakor je Savadagak pravilno slutil, pričele obkroževati zasledovano, a ta se jim je tako spretno izmikala, da so se kmalu zmedle. Samo največja se je že nevarno približevala. Tedaj je opazil Savadagak, da se je nekdo pognal na krovno steno. Dvignil je že orožje, a ga spet povsili, spoznal je v njem princa princev...

Aftagad se je v tistem hipu strmoglavil čez krov v reko. Nekdo se je prikazal za njim in naperil proti vodi orožje, toda še preden se je princ prikazal iz uma zanih valov, je Atlanta že zrušilo Savadagakovo orožje.

Princ je plaval z vsemi svojimi silami proti Aztekom, ki so mu hiteli na pomoč s podvojeno naglico. Savadagak je z očmi uprt v sovražno galejo z naperjenim orožjem čakal pri neki špranji, a nihče se ni dvignil preko stene.

Prav v tistem trenutku, ko je princ Aftagad dosegel bok ubežniške galeje, je pa priplula po Kali navzdol tudi že sedma zasledovalna galeja, ki je dajala neka znamenja. Azteki jih niso razumeli spoznali pa so jih Atlanti in takoj ustavili napad.

»Kaj se je zgodilo?« se je vprašal Savadagak, izkoristil ugodno priliko in planil na nasprotno stran, kjer je princ že plezal na krov. Prožil mu je roke ter ga potegnil k sebi.

»Milost, princ princev!« je vzkliknil, ko je stal Aftagad moker pred njim.

»Lezi!« je ukazal princ in že sam padel na tla.

Zasledovalne galeje so stale v znatni razdalji. Sedma je dosegla poveljniko-vo.

»Kaj je?« je vprašal princ.

»Ne vem, gospodar!« je odgovoril pribočnik. »Nova galeja je prinesla neka sporočila. Ustavili so napad.«

»Hitimo!« je vzkliknil princ.

Ptuj

Razvoj ptujske industrije

Velika gospodarska pridobitev za Ptuj in za njegovo okolico je nedvomno podružnica perutninarstva podjetja Reinhardt, ki je sicer bila ustanovljena v Ptujju že pred vojno, vendar je tekom lanskega in letošnjega leta tako razširila svoj obrat, da danes prednjači gotovo vsem takim podjetjem v naši državi, v nekaterih ozirih pa celo daleč prekaša znano industrijo v Čakovcu. Stalno je sedaj v zalogi 15.000 živali, razne kuretnine, 3000 rac, 1000 gosi, še 100 svinj je ob vsakem času na razpolago. Poleg tega trguje pod jetje z divjačino in ribami. Velik del teh živali kupuje podružnica od okoljskih kmetovalcev in sosednih okrajev. Kupljene živali pa se ne zakoljejo takoj, temveč se najprej (z mlekom in koruzo) spitajo do potrebne teže, nato šele se zakoljejo, očistijo in razpošljejo. Vsak dan se zakolje okrog 3000 glav perutnine za izvoz. Zelo močan je izvoz v tujino, zlasti v Nemčijo (po novi trgovinski pogodbi je močno narasel izvoz perutnine v to državo), Švico, Anglijo in Italijo. V Anglijo gredo ob času sezone zlasti purani, ki so narodna pečenka Angležev; največ puranov pride iz hrvaškega Zagorja.

Da zmore podjetje obratovati s tako ogromno količino perutnine, je kakor omenjeno, lansko leto in letos s stroški

k raznim »sedenkam«, po naše bi rekli sestankom, ki se vrše vsak večer pred drugo hišo. Domače dekle mora pripraviti stole ali klopi, vse čisto pomesti in prinesiti petrolejko. Po večerji pridejo dekleta na »sedenko« vsaka s preslico v roki. Začno presti — brez kolovrata — in se pomenkovati. Čim se približa fant, se mu umakne s sedeža dekleta, ki ga rado vidi. Fant sede, dekleta za njim sedi in — prede. Prav tako, kakor poje naša pesem:

»Predejo, predejo mlada dekleta,
z drobnimi prstki nitke tanke,
nitka od srca do srca se spleta,
v mrežo zapleteno mi je srce!«

O polnoči je pa »sedenke« konec.

Previsoka najemnina.

»Cena za to majhno sobo pa je res pre visoka.«

»Toda pogledite, kako lep razgled ima.«

»Lep razgled? Kako to? Saj je vendar pred menoj pokopališče!«

no, se nehote razveseli, ko pomisli, da še ne leži med onimi tam.«

Domišljavost.

»Ali je v vaši hiši kaj primerov samopoveličevalne manije?«

»Nič takega razen tega, da si moj mož domišljuje, da je gala v družini.«

nad pol milijona dinarjev z zgradbami znatno razširilo svoje obratne prostore, ki sedaj odgovarjajo vsem najmodernejšim predpisom higijene za perutnino in najvišjim zahtevam racionalnosti obrata. Zgrajen je v ta namen lasten vodovod in kanalizacija (kar mimogrede povedano, oboje že dolgo pogrešajo Ptujčani); v lastni izdelovalnici leda se izdela vsak dan 1500 kg ledu za hladilnico, katero bo treba zaradi vedno večjega prometa še povečati. Poseben mlin melje nepretrgano hrano za živali. O ogromnem prometu tega podjetja pričča dejstvo, da na leto izvozi okrog 30.000 kg perja in da se v tej dobi porabi okrog 25 vagonov desk za izdelovanje zabojev, v katerih razpošiljajo zaklano in očiščeno perutnino po vsej Evropi. Ni treba posebej poudarjati, da je podjetje za naše mesto velikega pomena, ker je na eni strani kupec za perutnino našega kmeta, na drugi strani pa je pri podjetju uslužbenih stalno okrog 100 naših ljudi, ob času sezone celo čez 150 in se s tem zmanjša brezposelnost, kar je zlasti pomembno za naše mesto, ki je, kar se tiče bilo kake industrije, tako na slabem.

Ptujsko podružnico tega podjetja, ki mu je centrala v Gradcu, vodi domačin Avgust Švajger iz Kicarja. Sadni izvozniki, ki so na svojem kongresu v Mariboru obiskali tudi naše mesto — med njimi so bili zastopniki vseh krajev naše države — so si pri tej priložnosti ogledali obratne prostore Reinhardtovega podjetja in bili izredno presenečeni najti v Ptujju tako obširno zasnovano podjetje, ki mu po njihovem zatrdilu ni enakega v naši državi.

Protibrezbožna razstava »Pro Deo«, ki je nameščena v prostorih deške osnovne šole, se zaključuje 30. t. m. Odprta je vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 19. ure. Razstava ima namen predočiti sedanji razmah protiverškega gibanja in opozoriti na nevarnost, ki preti krščanski civilizaciji. To kulturno prireditev našemu ljudstvu toplo priporočamo.

Nov primer zastrupljenja z vraničnim prisadom. V Žetalah sta te dni 47-letni Jožef Lorber in 35-letni Janez Škele zaklala kravo obolelo za vraničnim prisadom, last Jožefa Potočnika. Gotovo sta ravnala pri tem neoprezno, kakor ona petorica v Kočicah, o kateri smo poročali, kajti prav kmalu so se pri obema pojavili znaki zastrupljenja; takoj so ju spravili v ptujsko bolnišnico, kjer so seveda ugotovili infekcijo z bacilji vraničnega prisada. K sreči sta Lorber in Škele prispela pravočasno v bolnišnico in je pričakovati, da ob skrbni zdravniški negi ozdravita. Na tem mestu se nam zdi potrebno opozoriti na dejstvo, da zaporedni primeri pojavnosti vraničnega prisada pri živini in pri ljudeh jasno pričajo, da se naš kmetije ne zavedajo smrtonosne nevarnosti, ki preti ob živali obolenih na vraničnem prisadu človeku in živini. Tre-

ba bo našega kmeta poučiti, kako naj to pogubno bolezen spozna, kako se je naj brani in kako naj ravna z živino, ki mu oboli za vraničnim prisadom.

Davica. V Ptujju se je pojavila davica in je na tej nevarni bolezni že obbolela ena odrasla oseba. Spravili so jo v izločilnico bolnišnice.

Načelstvo udruženja prevoznikov obrt v Mariboru

naznanja tužno vest, da je v ponedeljek, dne 30. julija 1934 ob 1. uri zjutraj umrl njegov bivši dolgoletni član, gospod

Franc Welle

Pogreb bo 1. avgusta ob 15. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča na frančiškansko pokopališče.

Naj počiva v miru!

Maribor, dne 31. julija 1934.

Načelstvo.

3111

Načelstvo prosi vse članstvo, da se pogreba blagopokojnega polnoštevno udeleži.

Mali oglasi

Prodaj

PLETILNI STROJ.
ravnih in okroglih za nogavice
poceni napredaj. Slovenska
ulica 26. 3106

PRODAM NOVO TRIVRSTNO HARMONIKO
po ugodni ceni. Aleksandrova
cesta 31, Pobrežje. 3105

NAPRODAJ
noži iz kina-srebra, vilice,
cela garnitura, komad po 12
do 15 Din, odeje 80 Din, di-
van 150 Din, postelja 60 Din,
miza 30 Din, lepa kompletna
kadilna garnitura 90 Din,
Židovska ulica 4, dvorišče,
levo, I. nadst. 3095

MLAD LOVSKI PES
napredaj. Koroška 27, vrata
3. 3094

Soba odda

DVE SOBI IN KUHINJO
oddam točenemu plačniku.
Volašniška 5. 3107

OPREMLJENO SOBO
oddam enemu ali dvema go-
spodoma. Malstrova ulica
17-II., vrata 12. 3100

OPREMLJENO, SNAŽNO, SOLIČNO SOBO
oddam s 1. avgustom. Pri-
stan 6-I. 3097

Pouk

NEMŠČINA
po hitri, lahki, sigurni metodi.
Naslov v upravi lista. 3060

Razno

PRALNE BANJE
v največji izbiri po najnižji
ceni. Sodarstvo Sulcer, Vo-
lašniška 7. 3099

Cenjenemu občinstvu koroškega predmestja

vključno naznanjamo, da smo s 1. avgustom 1934 otvorili

na Koroški cesti štev. 60 prodajalno kruha in peciva

Opozarjamo na higijenične izdelke raznih vrst kruha in peciva in prosimo cenj. občinstvo, da se ugodne prilike v veliki meri posluž. Sprejemamo tudi domači kruh v peko. Z odličnim spoštovanjem

I. mariborska delavska pekarna

Spomin ga zapušča.

— Gospod doktor, moj spomin mi od-
poveduje!

— Potem vas moram takoj prositi, da mi plačate honorar v naprej.

Nesreča.

Samuel: Nesrečnež, kako pa da si si zlomil nogo?

Abraham: Kaj praviš, nesrečnež? Pred včerajšnjim sem se zavaroval proti nezgodi, in včeraj sem si zlomil nogo.